

VERTEX

SANT LLORENÇ
DEL MUNT
**La serra
pionera**

9-770042-442007

00308

5,5 €

SETEMBRE / OCTUBRE 2023 **NÚM 308**

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

16

Sant Llorenç del Munt, més de cent anys d'escalada

ÒSCAR I ALBERT MASÓ

La serra de Sant Llorenç del Munt va presenciar escalades importants ja a cavall dels segles XIX i XX, com les primeres ascensions al Cavall Bernat de Sant Llorenç. L'any 1923, ara en fa cent, arriba una altra de les activitats més destacades: la primera ascensió del Morral del Drac, realitzada per una colla terrassenca. És el tret de sortida d'una campanya d'escalades al massís vallesà i bagenc que va elevar considerablement el grau de dificultat que s'havia assolit fins llavors a Catalunya.

FOTO DE PORTADA

Seccions

- 03 Editorial
- 06 Vist a la xarxa
- 08 Notícies / SARA CHACÓN
- 14 Meteomuntanya / PERE ESTEBAN I ALEIX SERRA
- 74 Senders / JOSEP LLUSÀ
- 76 Objectiu natural / ADRIANA OLSINA
- 80 Salut i muntanya / IÑIGO SOTERAS
- 82 Escalada esportiva / LUIS ALFONSO
- 86 Vies noves / ARMAND BALLART
- 92 Muntanyes de paper / JUDIT BASEIRIA

Cova Simanya, >
una finestra en
plena serra de Sant
Llorenç del Munt.
FOTO / SERGI BOIXADER

SETEMBRE / OCTUBRE 2023

EDITA
**Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya**
Federació Catalana d'Alpinisme
i Escalada
Rambla 41, pral. 08002 Barcelona
Tel. 934 120 777 Fax 934 126 353
vertex@feec.cat

DIRECCIÓ
Quim P. Casadesús
quim.pons@feec.cat
CAP DE REDACCIÓ
Xavier Maduell
xavier.maduell@feec.cat

CONSELL ASSESSOR
Armand Ballart, Rosa Maria Bosch,
Eliseu T. Climent, Samuel Colomer,
Francesc Domènech, Josep Llusà,
Jordi Merino, Adriana Olsina,
Ester Sabadell i Joan Maria Vives.

HAN COL·LABORAT EN AQUEST NÚMERO
Luis Alfonso, Armand Ballart,
Judit Baseiria, Núria Burgada,
Sara Chacón, Eliseu T. Climent,
Marc Cornet, Pere Esteban, Enric Faura,
Jordi Ferrando, Manel García,
David Guiu, Josep Llusà, Albert Masó,
Òscar Masó, Adriana Olsina,
Marc Pinsach, Olga Rovira,
Ester Sabadell, Aleix Serra,
Iñigo Soterias i Pau Vinyes.

COL·LABORADORS GRÀFICS
Pau Aguilera, Jaime Alonso,
Sergi Boixader, Bru Busom,
Xavier Capdevila, Edu Català,
Míriam González, Sergi Graells,
Eduard Jornet, Anna Mongay,
Javi Pec, Adrià Piñol, Gemma Pla,
Nicolás Romero, Pat Soler,
Xavi Tomàs i Santi Yaniz.

Més de cent anys d'escalada

Sant Llorenç del Munt i l'Obac

TEXT, MAPA I CROQUIS
ÒSCAR I ALBERT MASÓ GARCIA

La serra de Sant Llorenç del Munt va presenciar escalades importants ja a cavall dels segles XIX i XX, com les primeres ascensions al Cavall Bernat de Sant Llorenç. L'any 1923, ara en fa cent, arriba una altra de les activitats més destacades: la primera ascensió del Morral del Drac, realitzada per una colla terrassenca. És el tret de sortida d'una campanya d'escalades al massís vallesà i bagenc que va elevar considerablement el grau de dificultat que s'havia assolit fins llavors a Catalunya.

Escalades anteriors al segle XX

Des de temps remots, l'ésser humà ha volgut enfilarse a cims i racons mitjançant el que es podrien considerar escalades primigènies. A Sant Llorenç del Munt i l'Obac hi ha la llegenda del pastoret de les Arenes, datada de l'any 1645 i que conta les vicissituds d'un pastor que va pujar al cim de l'enorme Castellassa de Can Torras, fet que no es pot descartar que pogués amagar certa veracitat. Una altra té com a protagonista el turó de les Nou Cabres, on es van trobar uns misteriosos ferros clavats al capdamunt de la seva vertical paret oest i dels quals se'n desconeix la procedència i datació, tot i que se suposa que van ser posats per carboners.

La primera notícia oficial d'una escalada a Catalunya parla d'una ascensió realitzada per José Pujol i Francisco López Fabra a una agulla propera a la Miranda de Sant Jeroni (Montserrat) el 21.9.1851, segons va publicar el *Diario de Barcelona*. Probablement es va tractar del Montcau o roca del Moro (vegeu el reportatge «Montserrat, un segle d'escalades al massís», d'Òscar i Albert Masó, al número 288 de VERTEX). Una altra ascensió també documentada data del 1886 i fou efectuada a la comarca de la Noguera per en Ton del Curull, que va vèncer l'escabrós pas de la Savina per guanyar una aposta que gairebé li va costar la vida. Aquesta temeritat la va fer davant l'esglai de la gent del desaparegut poble de Tragó de Noguera.

També hi ha constància escrita que el *Puja-turons*, un pastor de la masia de Can Ferrers de Matadepera, va pujar el Cavall Bernat de Sant Llorenç del Munt. En un document s'esmenta que «abans que ell, que fos sabut, ningú no havia escalat el Cavall-vernà» (sic), ja que fins llavors es considerava una ascensió impossible. Aquest document és l'article «El primer escalador del Cavall-vernà» (sic), publicat al *Diari de Sabadell* el 5.7.1936 i escrit per Joan Montllor, que situa l'escalada «per allà el 1889». El *Puja-turons* va pujar diversos cops l'agulla, un d'ells per col·locar-hi una bandera blanca a petició de l'impressor sabadellenc Joan Baqués, la qual hi onejà durant anys. El llibre *Dietari de Francesc Gorina, pagès de Matadepera* (de Joan Comasòlives; Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003) cita ascensions de l'any 1890 al mateix monòlit per part d'escaladors anònims amb l'objectiu, altre cop, de plantar-hi banderes costejades per sabadellencs. Més tard, i fora d'aquest període cronològic, l'any 1906 hi pujaren uns paletes joves que treballaven a Can Pobla, els quals ho feren «més per contrapunt que per experimentar l'emoció de l'escalada», segons l'article mencionat de Joan Montllor.

Període 1900-1923

Als inicis del segle XX, a Europa es vivia un esclat de l'alpinisme, i fins i tot als Pirineus ja es practicava l'escalada de dificultat per part de muntanyencs francesos. Així, l'any 1902 s'efectuà la primera ascensió a l'Encantat Petit o Xic a càrrec d'Henri Brulle, René d'Astorg i el guia Germain Castagné. Als mateixos Encantats es van realitzar les primeres escalades oficials amb segell català als Pirineus, en sengles gestes molt arriscades i protagonitzades per l'impetuós mossèn Jaume Oliveras (1910 a l'Encantat Gran i 1911 al Petit).

Cal també citar un esdeveniment clau: la primera ascensió oficial del Cavall Bernat de Sant Llorenç del Munt el 18.6.1911. Va ser organitzada pels socis de l'Associació Joventut Excursionista Avant de Barcelona (una de les precursoras de l'actual Unió Excursionista de Catalunya), que va sol·licitar ajut al Centre Excursionista de Terrassa per assolir l'atrevit objectiu. Tres escaladors petjaren el cim: Ramon Soler, Antoni Cot i Francesc Segués. La gesta va tenir una repercussió mediàtica insòlita per part dels mitjans de comunicació. Hi ha constància que el 9.4.1916 aquest mateix monòlit va ser escalat per Josep Sitjar i un altre excursionista de cognom París del Centre Excursionista Barcelonès, precursor del Club Muntanyenc Barcelonès.

Segons Agustí Jolis, vers l'any 1917 es va introduir a Catalunya la tècnica de l'escalada amb un ús adequat de la corda primer i dels pitons i mosquetons després. En aquest sentit, l'històric alpinista barceloní Lluís Estasen va ser l'iniciador de l'escalada moderna al país. Estasen va dur a terme les seves primeres ascensions a cims verges de Montserrat com el Gorro Frigi (1920), els Ecos i els Flautats (1922) i la primera conquesta de la cara nord del Pedraforca (1922). En aquesta arrencada oficial de l'escalada a Catalunya, Sant Llorenç del Munt no va passar desapercebut, ja que el mateix any 1922 l'Estasyen i companys van realitzar-hi pràctiques d'escalada.

Hi ha constància escrita que el pastor Puja-turons va pujar el Cavall Bernat de Sant Llorenç del Munt «per allà el 1889».

Escaladors terrassencs al vertical Cavall Bernat de la Vall l'any 1928. FOTO / CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Any 1923: l'inici de la *dècada prodigiosa*

Arriba el 1923, l'any en què entren en escena els joves socis de la Secció d'Atletisme del Centre Excursionista de Terrassa (CET). Alguns d'ells també van formar part de la Secció Excursionista de la Joventut Terrassenca i de la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya del mateix CET. Aquest grup d'esportistes va començar a compaginar les proves d'atletisme amb l'escalada dels monòlits més importants i difícils del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, la majoria dels quals encara no gaudien d'una ascensió oficial. Al principi els mancaven coneixements d'escalada, però la seva preparació física i el treball en equip els van permetre sumar èxit rere èxit. A més, alguns ciutadans centreeuropeus que van arribar a Terrassa i a altres poblacions pels moviments migratoris de la Primera Guerra Mundial van aportar-los els coneixements que els faltaven.

El llegendari Morral o Cova del Drac va ser el primer monòlit verge que aquests atletes van assolir. Igual que alguns membres del Centre Excursionista Barcelonès, havien intentat pujar-lo amb polèmiques entre grups rivals del mateix CET. L'esmentada manca de recursos tècnics d'escalada els va fer aflorar la idea enginyosa de passar pel cim de la roca una estesa de cordes i cordills nuats que van sumar més de 500 metres de llarg i que van permetre que Josep Tintoré Homs (1903-1986) arribés al capdamunt de la roca a força de braços. Aquesta epopeia succeí l'11.2.1923 i va ser divulgada en publicacions i diaris diversos. Els estudiosos del muntanyisme català consideren aquesta ascensió com una de les fites pioneres més importants de l'escalada al nostre país (podeu consultar el reportatge «Cova del Drac, llegenda de pedra», d'Oscar i Albert Masó, al número 246 de VERTEX).

Colla d'escaladors egarencs a les cingleres properes al Morral del Drac l'any 1923. A la dreta destaca el gran turó de les Nou Cabres, que en aquell moment encara romania verge. FOTO / CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Per vèncer el Morral del Drac, Josep Tintoré va pujar per les cordes que s'havien aconseguit passar pel cim de la roca.

< Escaladors terrassencs dalt del Morral del Drac, probablement el dia 29.4.1923. Josep Tintoré, el primer per l'esquerra, havia conquerit el cim dos mesos abans.
FOTO / CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Engrescats per aquesta gesta, els fermes muntanyencs de Terrassa van continuar amb la tasca de petjar per primera vegada les agulles («turons», segons ells) més importants del massís. Algunes cròniques permeten albirar un cert desencant pel sistema tan artificial que s'emprà per ascendir la Cova del Drac. Sembla ser que el mateix any 1923, escaladors de la Secció Excursionista de la Joventut Terrassenca van escalar l'agulla pel vessant est o de Santa Agnès amb l'única ajuda d'un tronc per superar el darrer tram desplomat. El 10.5.1923, Josep Tintoré, Josep Abelló Marcet (1901-1988) i Salvador Martí van fer un intent d'ascensió molt seriós

al Cavall Bernat de Montserrat, mostra d'un ímpetu avançat a l'època. Aquesta emblemàtica agulla seria escalada per primer cop dotze anys més tard, el 1935 (vegeu el reportatge «El Cavall indomable», d'Oscar i Albert Masó, al número 231 de VERTEX). De nou a Sant Llorenç, el 9.9.1923 «un grup d'intrèpids» capitanejats per Josep Abelló anà a la majestuosa Castellassa de Can Torras «per fer l'escalament d'aquest alterós i difícil cim, logrant-ho sense cap contratemps». El novembre, també petjaren per primer cop els cims de la roca dels Cavalls i de la roca Mur (també anomenada *Màquina de Tren*).

Vies obertes als anys vint a Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Monòlit/Cingle	Via	Data	Escaladors
El Morral o Cova del Drac	Corda fixa	11-2-1923	Josep Tintoré
La Castellassa de Can Torras	Normal	9-9-1923	Josep Abelló, Hans Weichsel Müller i Martí Rovira
El Morral o Cova del Drac	Normal (vessant de Santa Agnès)	Any 1923 (neta el 10-7-1927)	Desconeguts (potser els mateixos de la Castellassa)
Roca dels Cavalls	Normal (el Sifó)	23-11-1923	Josep Abelló, Josep Tintoré, Isidre Suana i Joan Mangot
Roca Mur (Màquina de Tren)	Normal	30-11-1923	Membres de la Secció d'Atletisme del CET
Turó de les Nou Cabres	Normal (aresta nord)	1-1-1924	Isidre Suana, Josep Tintoré, Josep Abelló, Manuel Closa i Jaume Torras
Cavall Bernat de la Vall	Corda fixa	13-1-1924	Membres de la Secció d'Atletisme del CET
Roca Petanta	Normal (travessa)	1924	Isidre Suana, Josep Tintoré, Josep Abelló, Manuel Closa i Jaume Torras
El Bolet de la Castellassa	Normal	9-11-1924	Membres de la Secció d'Atletisme del CET
La Morella	Normal	10-3-1925	Membres de la Secció d'Atletisme del CET
Agulla de la Canal de la Ravella	Normal	1925	Membres de la Secció d'Atletisme del CET
Roca de l'Esquirol	Normal	1925 o 1926	Josep Abelló, Jaume Torras, Jaume Griera, Gaietà Trenchs i Rosend Grané
Paller de les Fogueroses	Normal	1927	Isidre Suana, Jaume Torras, Gaietà Trenchs i Josep Belil
Agulla Petita de les Fogueroses	Corda fixa	1927	Isidre Suana, Jaume Torras i Josep Belil
Agulla Petita de les Fogueroses	Normal (bavaresa nord)	1928	Isidre Suana, Jaume Torras i Josep Belil
Gegant de les Fogueroses	Mitja via normal i corda fixa	1928	Josep Abelló, Gaietà Trenchs, Jaume Griera i Francesc Aligué (o Aliguer)
El Cavall Bernat	Cara W o NW	1928 o 1929	Josep Tintoré, Isidre Suana i Manuel Closa
Cingle de la Gran Diagonal	Gran Diagonal	1929	Membres del CET
Bust d'en Clavé	Normal	Dècada dels anys vint	Josep Belil, Manuel Closa, Gaietà Trenchs i Jaume Griera

Fonts consultades: butlletins del Centre Excursionista de Terrassa (CET), monografia del CET de l'any 1935 i llibre *Sant Llorenç pam a pam*, de Josep Barberà Suqué (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979).

Prova d'atletisme efectuada a la dècada dels anys vint als voltants de la Casa Nova de l'Obac i organitzada per la Secció d'Atletisme del Centre Excursionista de Terrassa. FOTO / CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Període 1924-1929

L'activitat d'aquest grup d'escaladors pioners de Terrassa va tenir continuïtat durant la resta de la dècada dels anys vint. El primer dia del 1924 van ascendir per primer cop el difícil turó de les Nou Cabres, mentre que el 13 de gener coronaren l'esvelt Cavall Bernat de la Vall «per mitjà d'una corda passada pel seu cim», tot i que «poc temps després, els mateixos escaladors tornaren a pujar-hi directament sense l'ajut de la corda». La vertiginosa carena de la roca Petanta també fou recorreguda pels atrevits egarencs i el 9 de novembre assoliren l'original i esquerp Bolet de la Castellassa, «on es deixà una petita bandera». L'any 1925 van conquerir la Morella (el 10 de març, i l'anomenaren *turó o Cadireta del Daví*), la descomposta agulla de la Canal de la Ravela o Revella i, probablement, la roca de l'Esquirol. Tot i que consta que l'assoliren per primer cop el 1926, hi ha una crònica que esmenta que el 1925 van pujar «una roca situada a la vora mateixa del Cavall Bernat en direcció est, amb una configuració estranya, doncs tanmateix sembla que tingui de desprendre's de l'espadat en què es troba».

L'any 1927 aconseguiren escalar dos monòlits de la magnífica regió de les Fogueroses: el corpulent Paller de les Fogueroses (o turó d'Apaiarets) i l'etèria agulla Petita de les Fogueroses, que van batejar amb el lacònic nom de *l'Agulla*. Aquesta meravella rocosa va ser assolida mitjançant una corda passada pel seu cim, però l'any següent aconseguiren pujar-la per la seva marcada fissura nord. El 10.9.1927 van escalar de nou la Cova del Drac de forma *neta* pel vessant de Santa Agnès amb l'única ajuda d'una esqueneta. L'any 1928 coronaren el Gegant de les Fogueroses, batejat per ells mateixos i que encara conserva l'estatus d'agulla més difícil de tot el massís. Ho van aconseguir amb l'ajut d'una corda passada pel seu cim des de, probablement, la també complicada Germana del Gegant.

La dècada es va acabar amb un parell de vies que no ascendeixen una agulla verge. Una va ser la vertical via de la cara oest del Cavall Bernat (1928 o 1929), un bon exemple de l'alt nivell que van assolir. L'altra via va ser la *Gran diagonal*, un atrevit camí natural que ratlla d'esquerra a dreta el cingle ubicat a l'est de la roca de l'Esquirol. A finals dels anys vint es va cloure l'activitat efervescent d'aquests escaladors al massís, però alguns van continuar fent activitat, com per exemple Isidre Suana Picanyol (1900-1981), l'ideòleg principal de la primera ascensió a la Cova del Drac. Juntament amb altres, va fer campanya als Pirineus i a Montserrat, amb la primera escalada a l'agulla de l'Arbret el 18.11.1934.

Com sol passar amb els escaladors pioners, hi ha dubtes sobre els seus noms, les dates de les ascensions i el total d'escalades que van fer. N'és exemple el Bust d'en Clavé, bonic monòlit del qual es desconeix la data exacta de la primera escalada. La sortida a la llum d'una maqueta del llibre *Sant Llorenç pam a pam* d'en Josep Barberà ha aportat un xic més de confusió, ja que hi ha diferències amb algunes dades respecte a les de la versió que va acabar sent publicada. Des d'aquestes línies, s'opta per continuar considerant vàlides les que surten en el llibre. A part dels mencionats Tintoré, Abelló, Martí i Suana, cal destacar altres atletes-escaladors terrassencs com Rossend Grané Civil, Jaume Griera Falgueras, Joan Mangot i de la Chica, Josep Belil, Manuel Closa Sal-lari, Jaume Torras i Pi, Gaietà Trenchs o Antoni Miralda.

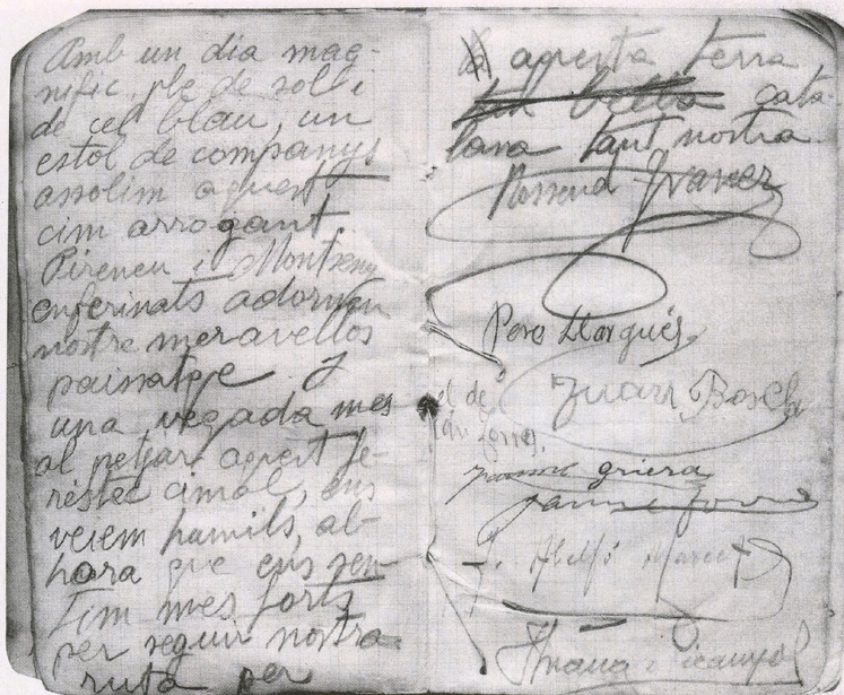
Agraïm a Martí Puig i Cabeza, de l'arxiu-biblioteca del Centre Excursionista de Terrassa, la seva col·laboració en el recull històric d'aquest reportatge.

Un segle més tard,
la gesta de la primera
ascensió del Morral
del Drac s'ha esborrat
de la ment dels
escaladors catalans.

Escrit datat l'any 1928 o 1929 del segon llibre de registre que hi va haver al cim de la Castellassa de Can Torras. Es distingeixen les firmes, entre altres, d'Isidre Suana, Josep Abelló, Rossend Grané i Jaume Grieria.

L'esvelta roca Petanta va ser ascendida per primer cop l'any 1924 pels atletes-escaladors terrassencs.

FOTO / CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Cent anys després

Un segle més tard, la gesta de la primera ascensió a la Cova del Drac s'ha esborrat de la ment de les entitats excursionistes i dels escaladors catalans. No hi ha hagut cap commemoració oficial que celebrés aquesta efemèride i només alguns romàntics ho han fet de forma particular. Institucionalment, quelcom ha fallat en el transcurs dels anys. Des d'un punt de vista muntanyenc, potser caldria destinar una part dels recursos a no oblidar d'on venim, tal i com es fa amb més orgull fora de les nostres fronteres. El dia 11.2.2023, cent anys després, uns escaladors esportius feien esforços inhumans a les parets de Sescorts tot ignorant que, just un segle abans, a la propera Cova del Drac, uns quants pioners van posar una de les primeres pedres del que seria el mateix esport (o, més ben dit, una variant) que ells estaven practicant.

A continuació es descriuen cinc escalades representatives del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac realitzades per primer cop durant els anys vint del segle passat. Cal recordar que es troben dins d'un parc natural on hi ha una regulació d'escalada que s'ha de complir (consulteu el web parcs.diba.cat/web/santllorenç). Les cinc escalades descrites es poden efectuar durant qualsevol època de l'any.

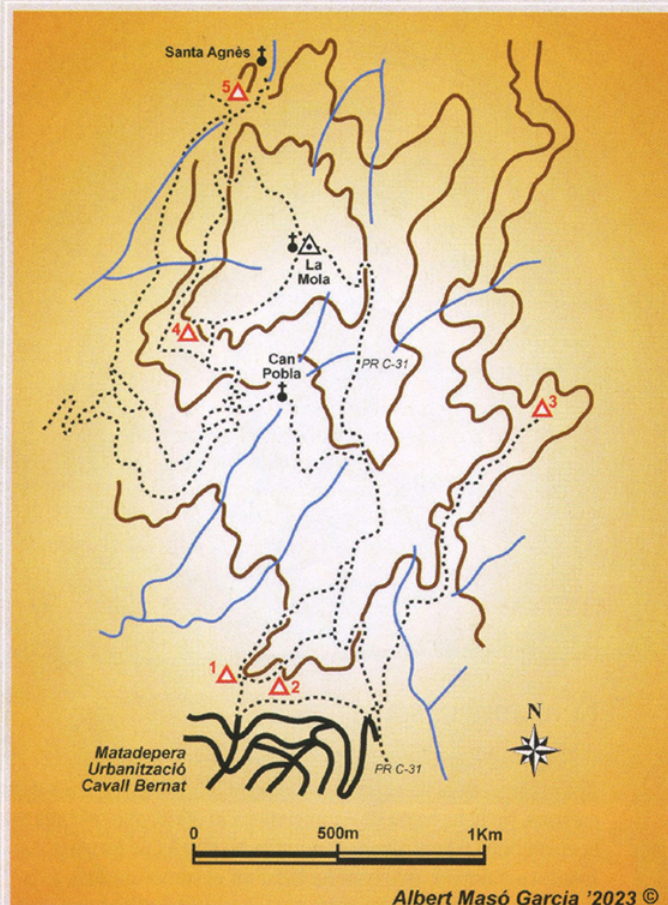
premis i bases a: www.AEG.cat

ja pots participar-hi

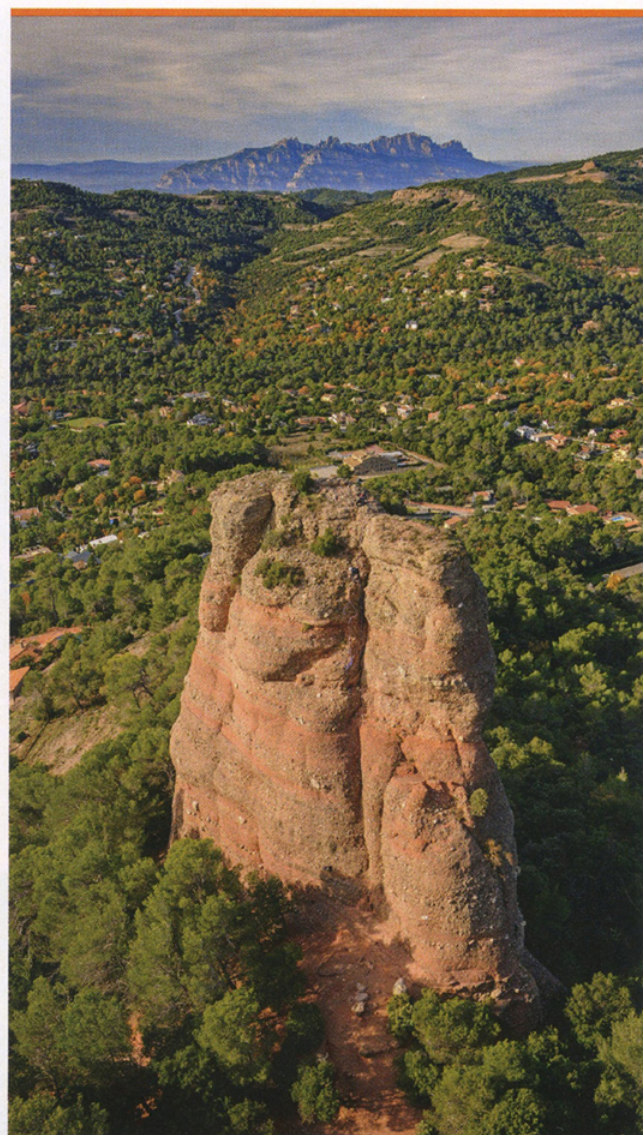
fins al 22 de desembre 2023

19è CONCURS FOTOGRÀFIC
LA MUNTANYA

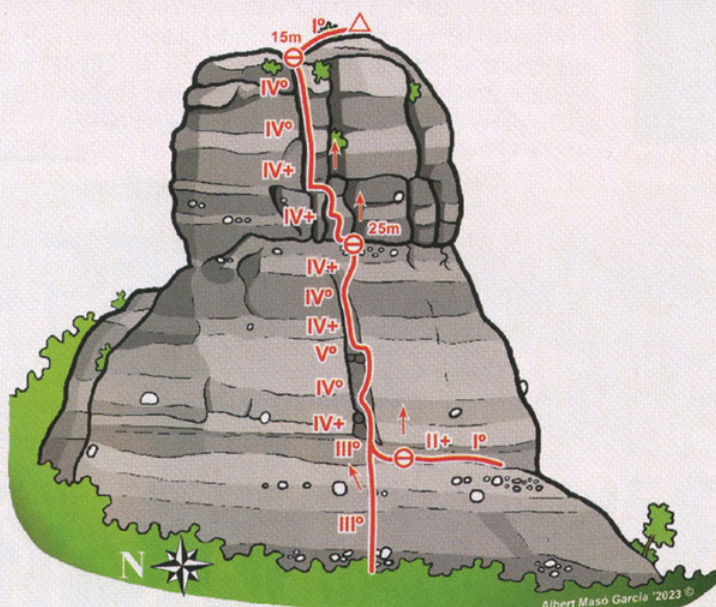

1. El Cavall Bernat
2. Roca de l'Esquirol
3. La Castellassa de Can Torras
4. Roca dels Cavalls
5. El Morral o Cova del Drac

El Cavall Bernat de Sant Llorenç del Munt, les urbanitzacions de Matadepera i, al fons, Montserrat. FOTO / SERGI BOIXADER

EL CAVALL BERNAT (EL BURRET)

Cara oest. 40 m. V°

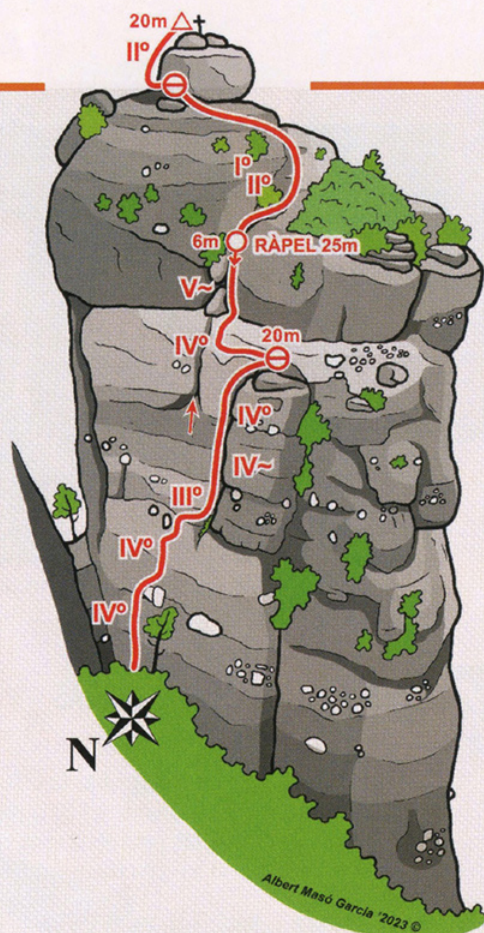
Via vertical i molt lògica que segueix el sistema de canals més centrals de la cara oest d'aquesta popular agulla. El primer llarg ofereix els passatges més difícils (la superació d'un gran bloc i passos finets per atènyer l'R-1), mentre que el segon és força aeri i estratègic. Roca prou bona i equipament que ha patit variacions en el temps. És un gran exemple del valor i la gosadia dels escaladors terrassencs dels anys vint del segle passat.

Primera ascensió: any 1928 (o 1929) per Josep Tintoré Homs, Isidre Suana Picanyol i Manuel Closa Sal-lari (CET).

Material: cintes, bagues, *friends* i algun pitó opcional.

Aproximació: des del carrer de Vista Alegre (urbanització Cavall Bernat de Matadepera) s'arriba a la part superior del carrer del Cavall Bernat i se segueix un camí costerut que en uns 5 minuts du al peu de via.

Descens: ràpel de 30 m per la via normal, a la cara est.

ROCA DE L'ESQUIROL

Via normal. Vessant N. 46 m
de recorregut. V^o inferior

Via vertical i amb preses força relliscoses a causa del pas de moltes cordades. L'equipament ha patit nombroses modificacions. L'inici és dret i una marcada canal du a la penjada primera reunió. Un curt flanqueig cap a l'esquerra precedeix el pas més difícil de la via i després es fa una segona reunió. A continuació, s'arriba fàcilment (però amb compte) al vertiginós merlet cim.

Primera ascensió: hi ha dubtes depenent de la font consultada. Podria ser l'any 1925 segons una referència poc precisa d'un butlletí del CET de març-abril de 1925; 1926 sense saber-ne els protagonistes segons la monografia del CET de l'any 1935; any 1926 per Josep Abelló Marcet, Jaume Torras i Pi, Rossend Grané Civil, Jaume Griera Falgueras i Gaietà Trenchs (CET) segons el llibre *Sant Llorenç pam a pam*.

Material: cintes, bagues, alguna plaqueta recuperable, *friends* i algun pitó opcional.

Aproximació: des del coll de llevant del Cavall Bernat, un corriol voreja cap a l'est el peu dels cingles i porta a l'inici de la via en poca estona.

Descens: ràpel de 25 m des de la segona reunió.

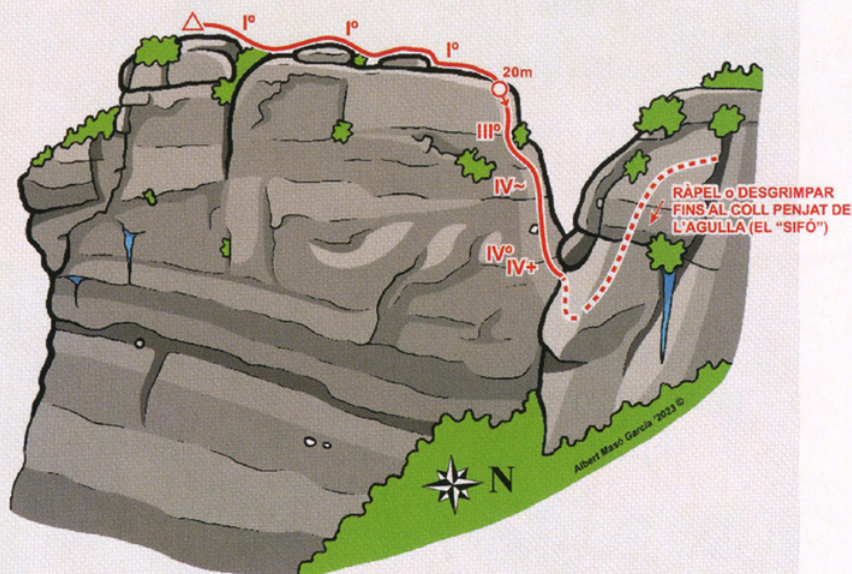
ROCA DELS CAVALLS

Via normal (el Sifó). Vessant N.
20 m. IV+

Via curta però que segueix la lògica dels pioners atrevits que van escalar per primer cop aquesta vistosa agulla, famosa per la seva llarga aresta dels Cavalls (sud). Ha patit variacions en el seu equipament, però generalment no hi ha res instal·lat. Cal situar-se al capdamunt del cingle que li queda just al nord i desgrimpar una rampa senzilla fins al coll penjat de l'agulla. Llavors es puja per l'aresta nord del monòlit amb passos verticals i escassos de preses de peu primer i més ajaguts i descompostos al final. El fet de baixar i pujar és el que fa que a la via se la conegui com *el Sifó*. El punt culminant queda a l'extrem sud de l'allargat planell cim, que es recorre fàcilment però on cal vigilar.

Primera ascensió: 23.11.1923 per Josep Abelló Marcet, Josep Tintoré Homs, Isidre Suana Picanyol i Joan Mangot i de la Chica (CET).

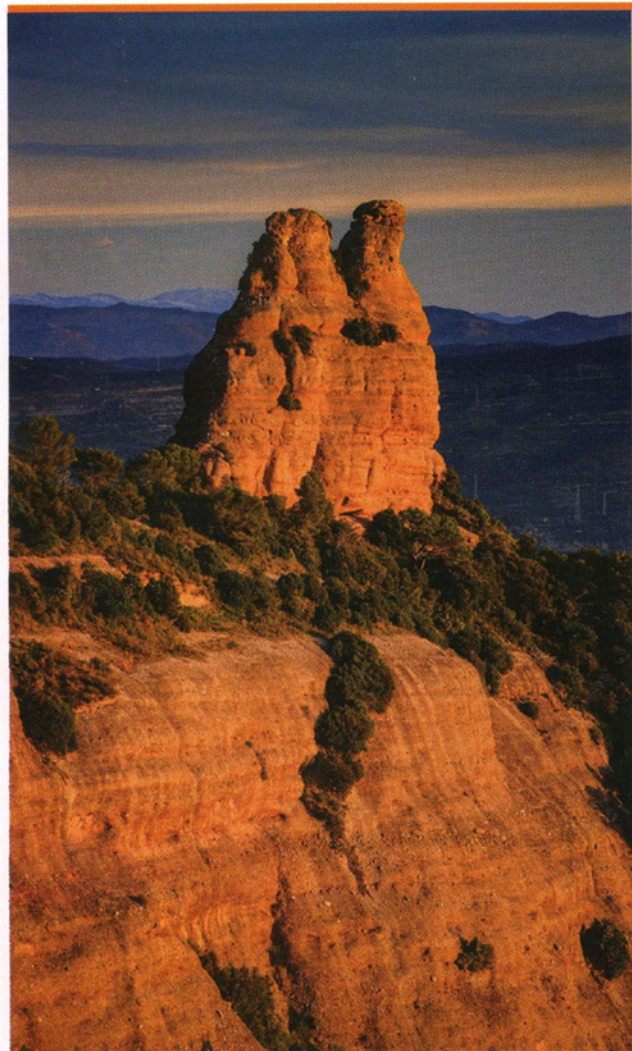
Material: cintes, bagues, encastadors o Aliens petits i algun pitó variat.

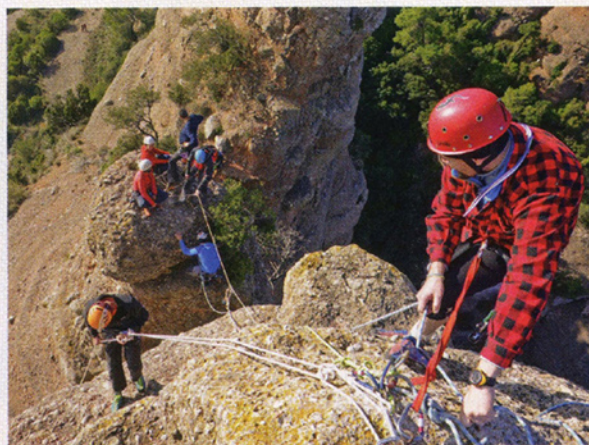
Aproximació: des del cim de la Mola per un camí que baixa cap al sud-oest. Arribats a una curta cinglera, es davalla per una canal vertical gràcies a una gran alznza i amb intuïció s'arriba al cingle on s'inicia la via normal. També s'hi pot accedir des de Can Robert per la canal de la Querosa, un tram

del camí del Mal Pas de Can Pobla i una canal que puja per la cara oest de l'agulla.

Descens: ràpel de 20 m fins a la canal de la base oest de l'agulla, per on puja una bonica via directa fins al coll de l'agulla.

La Castellassa de Can Torras va ser escalada per primer cop fa cent anys per membres de la Joventut Terrassenca.
FOTO / SERGI BOIXADER

La via normal de la Castellassa s'estén en 100 metres de recorregut i V° de dificultat màxima. FOTO / OSCAR MASÓ

LA CASTELLASSA DE CAN TORRAS

Via normal. Vessant S. 100 m. V°

Via molt clàssica, variada i recomanable. La dificultat se centra en l'estreta xemeneia del primer llarg i en la placa de l'última tirada. Assequible en general, però aèria i poc equipada. Roca prou bona malgrat que hi ha certs trams descompostos.

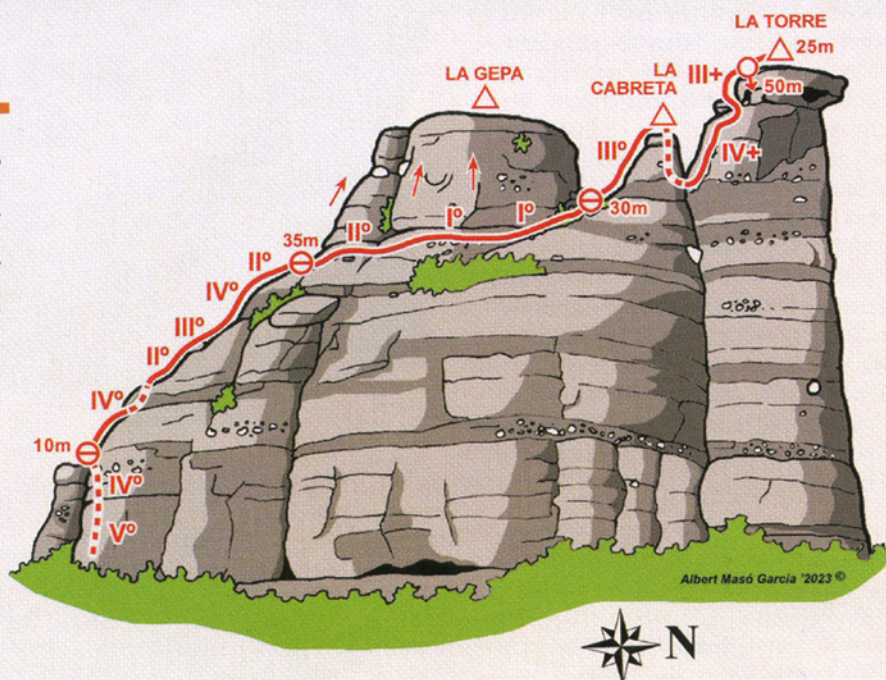
Primera ascensió: 9.9.1923 per Josep Abelló Marcet, Hans Weichsel Müller i Martí Rovira (Joventut Terrassenca).

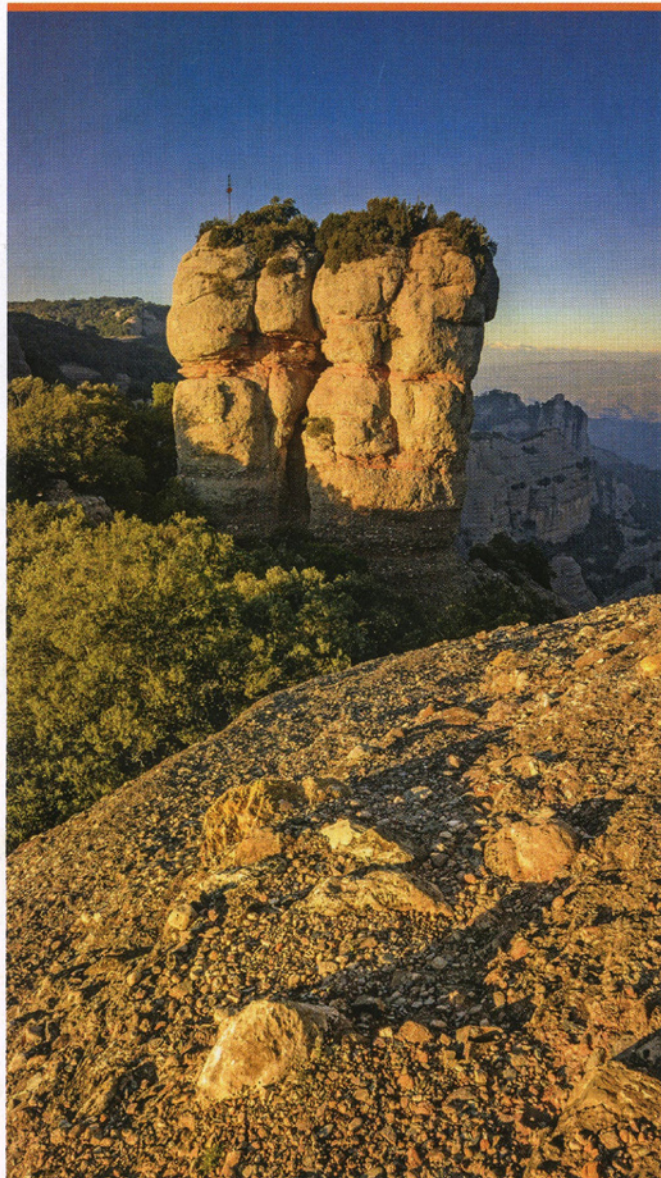
Material: cintes, bagues llargues, una plaqueta recuperable, *friends* grossos i Aliens.

Aproximació: des de l'aparcament del dipòsit (urbanització Cavall Bernat de Matadepera) pel camí del Mal Pas de la Castellassa en uns 25 minuts.

Descens: ràpel espectacular de 50 m des de la instal·lació del cim final (la Torre) vers la marcada xemeneia de la cara est.

L'itinerari és assequible en general, però aeri i poc equipat.

El llegendari Morral del Drac va ser conquerit fa un segle per escaladors egarencs. FOTO / SERGI BOIXADER

EL MORRAL O COVA DEL DRAC

Via normal. Vessant E. 50 m. Vº inferior, A1

Via històrica, àeria i difícil. Des de l'interior del monòlit o des del vessant est, cal accedir a una marcada cornisa que du a un tram vertical i s'arriba al cim mitjançant un artificial de claus. L'equipament ha patit nombroses modificacions.

Primera ascensió: suposadament l'any 1923 per membres de la Secció Excursionista de la Joventut Terrassenca.

Material: cintes, bagues, estreps, *friends* i claus diversos (via semiequipada).

Aproximació: des de l'aparcament de Can Robert i a través de la canal de la Coma de l'Abella en uns 35 minuts.

Descens: ràpel de 25 m cap a l'oest des d'una instal·lació situada al peu del penell cimer.

La via normal del Morral del Drac té una dificultat de Vº inferior i A1 en 50 metres de recorregut. FOTO / ÒSCAR MASÓ

